

Umělecký kovář / umělecká kovářka (kód: 82-003-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Umění a užité umění (kód: 82)
Týká se povolání: Umělecký kovář a zámečník
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v technických a výtvarných podkladech pro výrobu uměleckořemeslných předmětů z kovů	3
Samostatné zpracování výtvarného záměru pro ruční zhotovování užitekových a dekorativních výrobků uměleckého kovářství	3
Volba postupu práce, způsobu zpracování, nástrojů, pomůcek a materiálů pro ruční zhotovování užitekových a dekorativních výrobků uměleckého kovářství	3
Zhotovování výrobků uměleckého kovářství, např. klik a štítů, mříží, vrat, plastik, točitých schodišť, ozdobných klíčů apod.	3
Povrchové úpravy výrobků uměleckého kovářství cínováním, chemickým barvením a nátěrovými barvami	3
Zhotovování nástrojů pro potřeby uměleckého kovářství, např. tvarovacích kladiv, kleští, sekáčů, apod.	3
Zhotovování předmětů tepaných z měděných nebo mosazných plechů nebo kovaných z oceli	3
Montáž výrobků uměleckého kovářství a zámečnictví	3
Obsluha kovářských výhní a pecí	3
Obsluha bucharů a kovacích lisů	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v technických a výtvarných podkladech pro výrobu uměleckořemeslných předmětů z kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se v předložené dokumentaci a číst technické výkresy dané uměleckořemeslné kovářské a zámečnické práce	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zařadit předložené uměleckořemeslné kovářské a zámečnické předměty k příslušnému slohovému období, popsat příslušný umělecký sloh a historické souvislosti	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Samostatné zpracování výtvarného záměru pro ruční zhotovování užitekových a dekorativních výrobků uměleckého kovářství

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vytvořit výtvarný návrh a příslušnou technickou dokumentaci zadaného uměleckořemeslného výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Stanovit technologický postup a techniku provedení zadaného, resp. navrženého výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Volba postupu práce, způsobu zpracování, nástrojů, pomůcek a materiálů pro ruční zhotovování užitekových a dekorativních výrobků uměleckého kovářství

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyhodnotit vlastní vytvořený výtvarný návrh a technickou dokumentaci zadaného kovářského výrobku z hlediska jeho konstrukce a stylu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Objasnit zvolený technologický postup, způsob provedení jednotlivých technologických operací a jejich návaznost při zhotovování zadaného kovářského výrobku podle vlastního výtvarného návrhu a technické dokumentace, popsat rizika práce v kovárně	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Zhotovování výrobků uměleckého kovářství, např. klik a štítů, mříží, vrat, plastik, točitých schodišť, ozdobných klíčů apod.

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit vhodný materiál, nástroje, nářadí a pomůcky pro zhotovení zadaného kovářského výrobku podle vlastního návrhu	Praktické předvedení
b) Zhotovit zadaný kovářský výrobek podle vlastního výtvarného návrhu a technické dokumentace	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Povrchové úpravy výrobků uměleckého kovářství cínováním, chemickým barvením a nátěrovými barvami

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést zvolenou povrchovou úpravu na zadaném výrobku	Praktické předvedení
b) Popsat techniky a postupy provádění povrchových úprav kovaných výrobků kovů pro použití v interiéru a exteriéru	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Zhotovování nástrojů pro potřeby uměleckého kovářství, např. tvarovacích kladiv, kleští, sekáčů, apod.

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit technologický postup a techniku výroby zadaného náradí pro provádění uměleckokovářských prací	Praktické předvedení
b) Vyrobit zadané náradí zvoleným technologickým postupem	Praktické předvedení
c) Upravit vyrobené náradí tepelným zpracováním	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zhotovování předmětů tepaných z měděných nebo mosazných plechů nebo kovaných z oceli

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit technologický postup a techniku pro zhotovení kopie předloženého tepaného výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zvolit vhodný materiál, nástroje, náradí a pomůcky pro zhotovení kopie předloženého tepaného výrobku	Praktické předvedení
c) Zhotovit kopii předloženého tepaného výrobku	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Montáž výrobků uměleckého kovářství a zámečnictví

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Navrhnout způsob a vysvětlit postup montáže předloženého výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření

Kritérium je třeba splnit.

Obsluha kovářských výhni a pecí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat funkční prvky kovářských výhni a pecí	Ústní ověření
b) Předvést obsluhu a údržbu konkrétní kovářské výhně a pece	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Obsluha bucharů a kovacích lisů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat druhy a funkční prvky bucharů, kovacích lisů a jejich údržbu. Popsat rizika práce na bucharech a kovacích lisech	Ústní ověření
b) Předvést obsluhu a práci na konkrétním bucharu	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - <https://nsp.cz/jednotka-prace/umelecky-kovar>).

V rámci hodnocení odborné způsobilosti Orientace v technických a výtvarných podkladech pro výrobu uměleckořemeslných předmětů z kovů autorizovaná osoba určí, co bude předmětem praktického předvedení a ústního ověření u zkoušky.

Při ověřování kritéria hodnocení a) výše uvedené odborné způsobilosti uchazeč předvede orientaci v předložené dokumentaci jednoho uměleckořemeslného kovářského a zámečnického výrobku. Ověření kritéria hodnocení b) uchazeč předvede na 5 výrobcích předložených autorizovanou osobou.

Předloženými uměleckořemeslnými kovářskými výrobky mohou být např. klika včetně štítků, dveřní závěs, přítuha, klepadlo, nábytkové kování, svítidlo, svícen, mříž, zábradlí, vývěsní štít, plastika.

Pro ověření odborné způsobilosti Samostatné zpracování výtvarného záměru pro ruční zhotovování užitekových a dekorativních výrobků uměleckého kovářství bude zadáno zpracování výtvarných návrhů a technické dokumentace 30 dní před dnem zkoušky; uchazeč odevzdá autorizované osobě ve fyzické podobě ručně vypracovaný technický výkres a skicu formátu A3 dle uvedeného zadání, nejdéle 7 dní, před konáním vlastní zkoušky.

V rámci ověření odborné způsobilosti Zhotovování nástrojů pro potřeby uměleckého kovářství, např. tvarovacích kladiv, kleští, sekáčů apod. bude zhotoven a upraven jeden kus nářadí.

Ověření odborné způsobilosti Zhotovování předmětů tepaných z měděných nebo mosazných plechů nebo kovaných z oceli spočívá ve vytvoření kopie tepaného výrobku z měděného, mosazného nebo ocelového plechu, který autorizovaná osoba předloží uchazeči.

Ověřování dle tohoto standardu by mělo představovat komplex navazujících činností vedoucích k dohotovení finálního produktu s využitím příslušných technologických postupů a technik. Při ověřování kompetencí zejména formou praktického předvedení, je třeba přihlížet především k dodržování povinností pro bezpečnou a zdraví neohrožující práci a dodržování technologické kázně.

Při hodnocení hotového výrobku je třeba posuzovat kvalitu a přesnost jeho provedení; při ústním ověřování je třeba posuzovat jak samostatnost odpovědí, tak i schopnost odpovídat na návodné a doplňující otázky.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání umělecký kovář, zámečnick a pasíř a střední vzdělání s maturitní zkouškou v příslušném nástavbovém oboru vzdělání a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslného zpracování kovů nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti uměleckořemeslného zpracování kovů se zaměřením na uměleckořemeslnou kovářskou výrobu.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti výtvarného nebo uměleckořemeslného zpracování kovů a alespoň 5 let odborné praxe v uvedené oblasti nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti výtvarného nebo uměleckořemeslného zpracování kovů se zaměřením na uměleckořemeslnou kovářskou výrobu.
- c) Vyšší odborné vzdělání v oblasti výtvarného nebo uměleckořemeslného zpracování kovů nebo restaurování kovů a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslného zpracování kovů nebo výroby se zaměřením na uměleckořemeslnou kovářskou výrobu nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti uměleckořemeslného zpracování kovů nebo výroby se zaměřením na uměleckořemeslnou kovářskou výrobu.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Uměleckokovářská dílna splňující požadavky bezpečnosti a hygieny práce se základním vybavením:

- kovářská výheň
- kovářská pec
- kovářská kovadlina
- kovářský svěrák
- pracovní stůl
- kovářský buchar
- pákové, tabulové nůžky
- ohýbačka
- strojní pila
- kovářské a zámečnické ruční nářadí
- vybavení na tepání kovů
- ochranné pomůcky pro práci v kovárně (brýle nebo štít, rukavice, pracovní oděv a obuv, kožená zástěra, lékárnička)
- technickou dokumentaci konkrétního uměleckořemeslného kovářského a zámečnického výrobku včetně návrhu(ů) a výkresu(ů)
- pět kovářských a zámečnických uměleckořemeslných výrobků z různých slohových období nebo jejich fotodokumentace
- tepaný výrobek z měděného, mosazného nebo ocelového plechu

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické či prostorové vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace doklady (resp. jejich ověřené kopie) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace (např. nájemní smlouvu, smlouvu o užívání, prohlášení o zapůjčení apod.) včetně dokladu typu smlouvy o smlouvě budoucí dávajícího předpoklad dlouhodobějšího disponování s příslušným vybavením.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 20 až 24 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška je rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro řemesla a umělecká řemesla, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

SOŠ uměleckořemeslná, Podkovářské (4, Praha 9), člen Kovářského společenstva - Šimon Vondruška

fa Houska a Doua Buštěhrad - Ivan Houska

Pavel Révay

Tomáš Havránek